

כשהמלחמה המדומה הפכה למלחמת בזק

דברי דואר שנשלחו בתקופת מלחמה ולא הגיעו ליעדם

שני פריטים בולאים השמורים באוסף אלכסנדר ממחיישים היטב את תהפוכותיה של מלחמת העולם השנייה ואת האופן בו השפיעה לרעה על חיי היום יום של אנשים רגילים מן היישוב. מבט נוסף ומעמיק על זהותם של השולח והמכותבת חושף רובד נוסף של הסיפור ומציג בפני המתעניין את גורלה של משפחה יהודית שהתפזרה ברחבי תבל במהלך המאה ה-20.

המלחמה המדומה

גרמניה הנאצית תקפה את פולין ב-1 בספטמבר 1939, ופתחה בכך את מלחמת העולם השנייה. ב-3 בספטמבר הכריזו בריטניה וצרפת מלחמה על גרמניה, אולם לא היה ביכולתן לתקוף לפני שיארגנו את צבאותיהן. מלבד תקריות גבול מקריות לא התרחש דבר בחזית המערבית, והדבר התאים היטב לשני הצדדים. בעלות הברית היו צריכות זמן להתארגנות, וכך גם גרמניה הנאצית. פולין הוכנעה ב-6 באוקטובר, ולגרמניה דרושה הייתה הרגיעה על מנת לארגן את כוחותיה ולהעבירם אל קו החזית מול צרפת. תקופה זו נודעה בהיסטוריה בכינוי "המלחמה המדומה", ובשורה ארוכה של כינויים דומים, כולל המונח הגרמני "זיץקריג" (מלחמת הישיבה).

מקור: ויקיפדיה

חיילים בריטיים בצרפת בתקופת המלחמה המדומה

מלחמת בזק

תקופה זו באה לסופה באופן אלים ומפתיע ב-10 במאי 1940, כאשר גרמניה תקפה בעוצמה רבה דרך שטחן של בלגיה והולנד. ה-"זיץקריג" הפך ל-"בליץקריג" (מלחמת בזק), וגרמניה הצליחה להביס בתוך שישה שבועות את צבאות בעלות הברית בחזית המערבית.

מקור: ויקיפדיה

חיילים גרמניים למרגלות מגדל אייפל בפריז הכבושה

דואר בין ארץ ישראל וצרפת

תושבי ארץ ישראל אשר עמדו בקשר מכתבים עם צרפת כמעט ולא נפגעו בתקופת המלחמה המדומה. אמנם הצנזורה הצבאית בדקה כל מכתב וכל גלויה, אבל העברת המכתבים ליעדם נמשכה כרגיל.

איש לא האמין שצרפת תיכנע לגרמנים, וגם לאחר תחילת המתקפה הגרמנית בחזית המערבית המשיכו תושבי ארץ ישראל לשלוח מכתבים לצרפת. מצב זה השתנה כמובן לאחר כיבושה של צרפת על ידי הגרמנים ב-22 ביוני 1940.

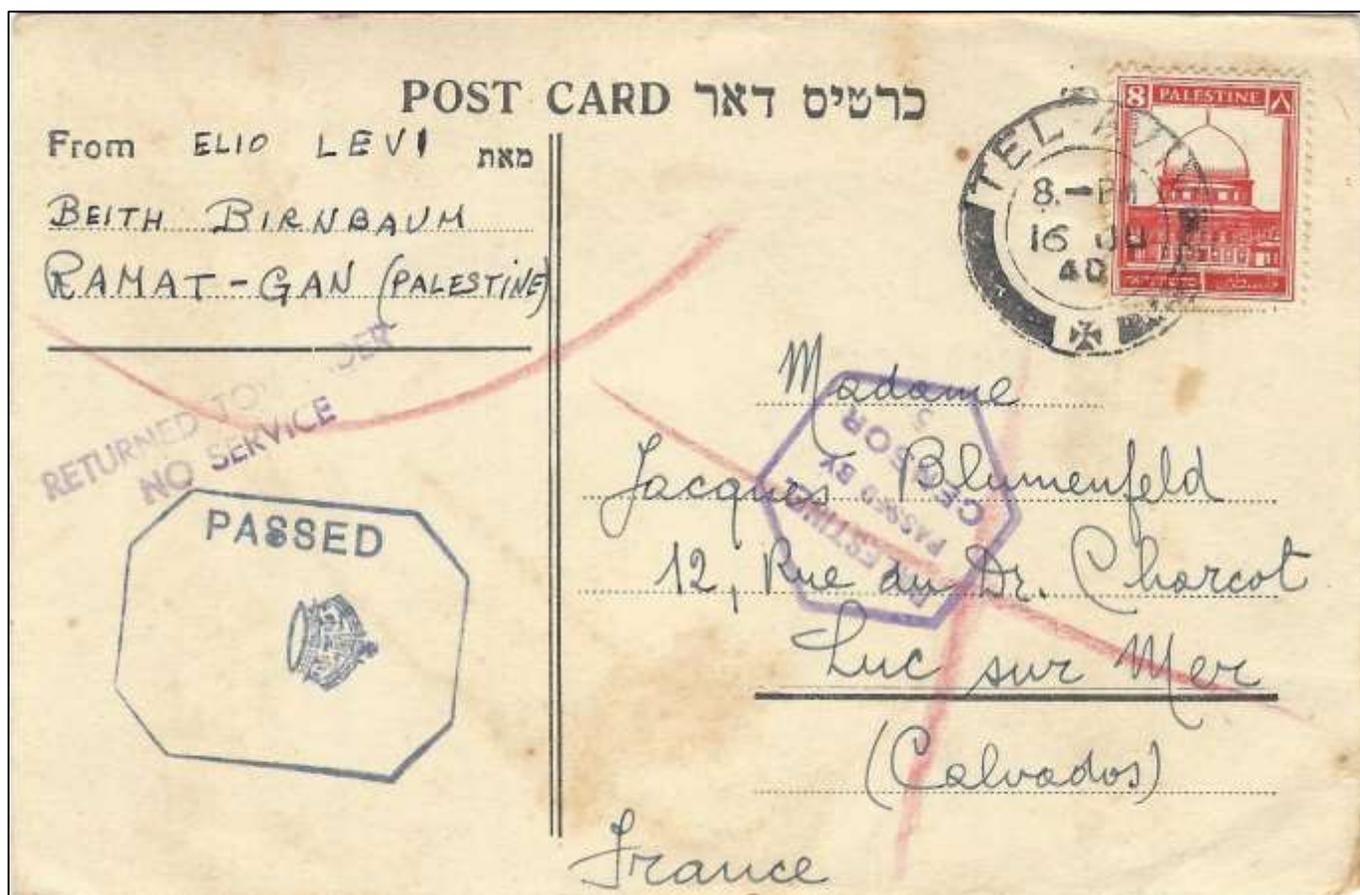
כניעתה של צרפת הובילה לניתוק הקשר בין תושביה ובין יתר אזרחי בעלות הברית.

אין שירות

הגלויה מתל אביב לצרפת

ב-16 ביוני 1940, שבוע לפני כניעתה של צרפת, שלח אֵלִיּוֹ לוי מרמת גן גלויה לגיסו ז'אק בלומנפלד שהתגורר בצרפת.

הגלויה הוחתמה בבית הדואר המרכזי של תל אביב, בשעות הערב של יום ה-16 ביוני 1940.

הגלויה מתל אביב לצרפת

הגלויה נבדקה בשתי הזדמנויות שונות על ידי הצנזורה הצבאית.

החותמת המשושה, שהוטבעה על ידי הצנזור בארץ ישראל, נכנסה לשימוש ב-1 בספטמבר 1939, מיד עם פרוץ המלחמה, והמשיכה לשמש עד חודש ינואר 1943.

האותיות T.5 בתחתית החותמת נועדו לסמן את הצנזור שביצע את הבדיקה. ידועות 20 חותמות דומות בצורת משושה שהיו בשימוש בארץ ישראל במהלך המלחמה. חותמות אלו סומנו באותיות T.1 עד T.20

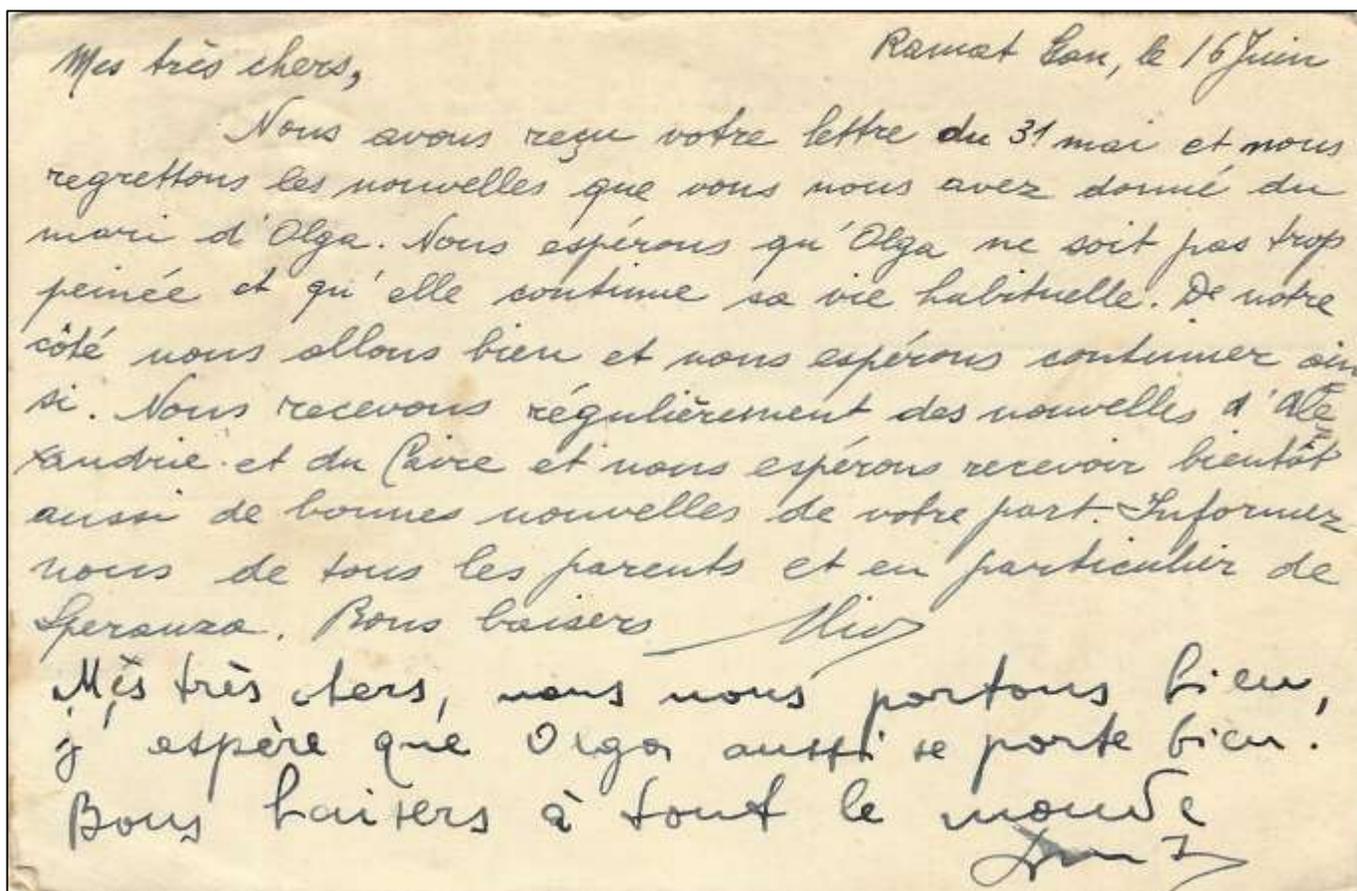
הגלויה מתל אביב לצרפת

בשלב מסוים נודע לאנשי הדואר כי צרפת נכנעה לגרמנים, וכי קשרי הדואר בינה ובין האימפריה הבריטית נותקו. על הגלויה הוטבעה חותמת נוספת האומרת "החזר לשולח, אין שירות".

החזר לשולח - אין שירות

הגלויה הוחזרה לשולח, והמסר שביקש אליו לוי להעביר לבני משפחתו בצרפת לא הגיע אליהם.

משפחת לוי

סולומון לוי נולד בשנת 1858 באי קורפו, שם נשא לאישה את פורטונטה לבית מורדו אשר הייתה צעירה ממנו בשנתיים. בשנת 1878 נולד לבני הזוג בנם הבכור ג'יאקומו, בשנת 1887 נולדה הבת אירני, ובשנת 1891 נולדה הבת אינז.

זמן קצר לאחר הולדתה של אינז עזבה משפחת לוי את האי קורפו ועברה להתגורר בעיר פרארה שבצפון איטליה, שם התמנה סולומון לוי למשרת הרב המקומי. בשנת 1893 נולדה הבת יפרוזינה, בשנת 1894 נולדה הבת אולגה, בשנת 1901 נולד הבן דניאל, ובשנת 1903 נולד בן הזקונים אליו.

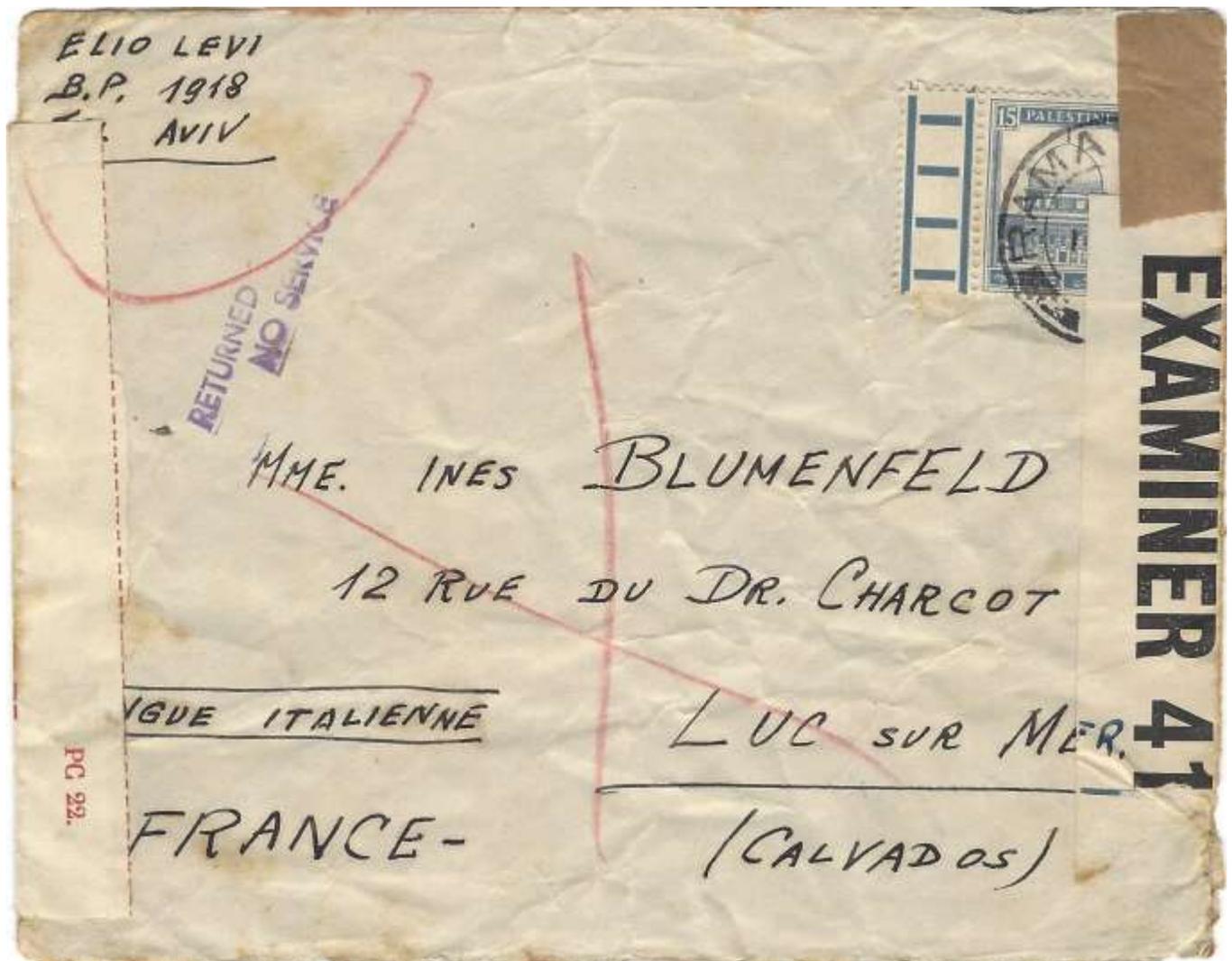
עם השנים נפוצו בני משפחת לוי ברחבי העולם. אינז לוי נישאה לז'אק בלומנפלד ובשנת 1940 התגוררה בצרפת. אליו לוי עלה לארץ ישראל ובשנת 1940 התגורר ברמת גן. הגלויה נשלחה על ידי אליו לוי מארץ ישראל לגיסו ז'אק שהתגורר בנורמנדיה.

ז'אק ואינז בלומנפלד שרדו את מלחמת העולם השנייה ועלו לארץ ישראל בתום המלחמה.

המעטפה מרמת גן לצרפת

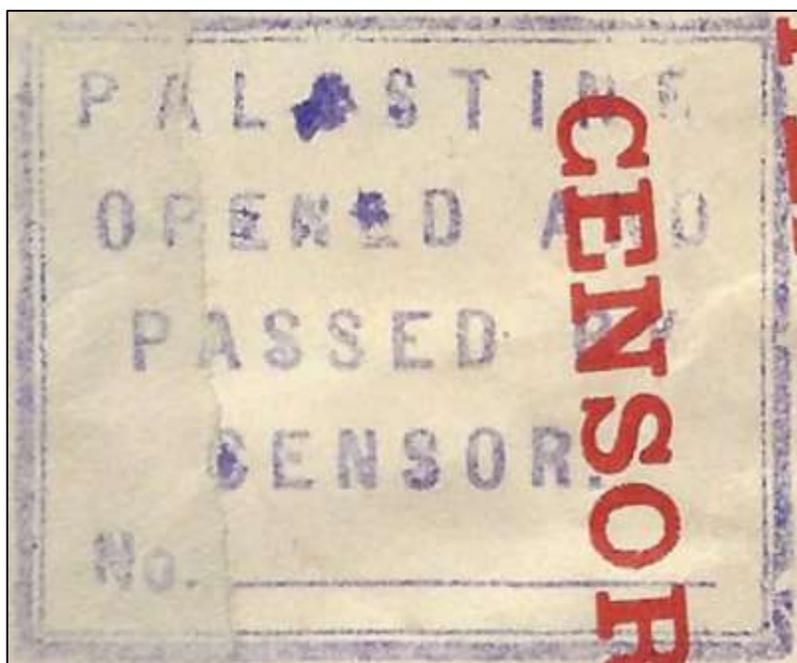
בערך באותו זמן בו נשלחה הגלויה מתל אביב, שלח אליו לוי מכתב לאחותו אינז בלומנפלד, אשר שהתה גם היא באותה עת בעיירה לוק-סור-מר (Luc-sur-Mer), שבמחוז קלבדוס בנורמנדיה שבצפון צרפת.

מכתב זה הוחתם בבית הדואר ברמת גן, אולם החותמת מוסתרת בחלקה על ידי תווית הצנזורה שהודבקה על המעטפה.

המעטפה מרמת גן לצרפת

המכתב נפתח ונחתם מחדש על ידי שני צנזורים שונים. מדבקת הצנזורה (70/8333), באמצעותה סגר הצנזור בארץ ישראל את המעטפה לאחר בדיקתה, הייתה בשימוש בין ה-15 בינואר 1940 עד ה-18 יולי 1941.

חותמת הצנזורה
שעל המדבקה
נכנסה לשימוש ב-18
בספטמבר 1939,
והמשיכה לשמש עד
ה-23 בפברואר
1945.

המעטפה מרמת גן לפריז

כך נראית המעטפה מצידה האחורי.

